

מלאכת צובע באוכלים, בגוף ובבגדים

משנה שבת קב, ב

זה הכלל כל העושה מלאכה ומלאכתו מתקיימת בשבת חייב.

שוע"ר סי' רנב

ב מותר לתת צמר לתוך היורה מבעוד יום [לצובעו, והוא מצטבע מאליו כל השבת כולה ... ואפילו אם סממני הצבע נתבשלו כבר כל צרכן מבעוד יום, מכל מקום כשמגיס בהן בשבת חייב משום צובע, שעל ידי ההגסה נקלט הצבע בצמר.

קונטרס אחרון סי' שב ס"ק א ד"ה והנה

והא דאסור ליגע בידיו צבועות במפה, היינו משום שהמפה דרכה בצביעה, ואילו היה עושה כן שלא בדרך לכלוך היתה מלאכה גמורה והיה מתקן, ועכשיו הוא גם כן עושה המלאכה עצמה באותה מפה עצמה, אלא שהוא מקלקל, ומכל מקום מעין מלאכה הוא עושה, לכן אסור מדברי סופרים ... ותדע דאם לא כן אסור לאשה שפירסה נדה בשבת ליתן שום מוך שהתקינה לנידתה משום צובע, כמו שאסור ליתן בגד על המכה ... ועל כרחך משום דתנן במוך שהתקינה לנדתה, דהיינו שהוא מיוחד לכך.

שו"ע סי' שג

כה אסור לאשה שתעביר בשבת סרק על פניה משום צובע. ומטעם זה אסורה לכחול בשבת. ומטעם זה אסורה לטוח על פניה בצק דכשנוטלתו מאדים הבשר.

שוע"ר סי' שיט

כא נתן החרדל במסננת מערב שבת, מותר ליתן בה ביצה לתקן מראה החרדל המסתנן בתוכה ... שהחלמון מועיל לתקן מראה החרדל ... שהסינון אינו בשביל האכילה, אלא בשביל תיקון המראה.

שוע"ר סי' שכ

כו מותר ליתן כרכום בתבשיל, ואין לחוש משום צובע, שאין צביעה באוכלים.

כז האוכל תותים או שאר פירות הצבועים, צריך ליזהר שלא יגע בידיו צבועות בבגדיו או במפה משום איסור צביעה. ואע"פ שמקלקל הוא, וכל המקלקלין פטורים, מכל מקום אסור מדברי סופרים. ויש מקילין משום שאינו אלא דרך לכלוך ואין בו משום צובע כלל ויש להחמיר, וכל שכן בבגד אדום שאינו מתקלקל כלל.

אבל אם צובע פתו במשקה הפירות, אין בכך כלום, שאין צביעה באוכלין.

וכן מה שצובע בהם פניו וידיו אין לחוש כלל, שאין צביעה אלא בדבר שדרכו לצבעו. ולא אסרו לאשה להעביר סרק על פניה משום צובע כמו שנתבאר בסימן ש"ג, אלא מפני שהאשה דרכה בכך, וכן לכחול את העינים שאסרו בין לאיש בין לאשה משום צובע, מפני שדרכם בכך.

כח אין איסור מן התורה אלא הצובע בצבע המתקיים, אבל צבע שאינו מתקיים כלל, כגון שהעביר ששר או סרק על גבי ברזל ונחושתי וצבעו פטור, שהרי אתה מעבירו לשעתו ואינו צובע כלום. ומכל מקום אסור מדברי סופרים.

פרי מגדים שם א"א ס"ק כה

ומשמע אף שרוצה לעשות מראה שרי, מהראיה שהביא בדרכי משה מסימן ש"יט בחרדל שנותן ביצה למראה.

שוע"ר סי' שכח

נג אסור להניח בגד על מכה שיוצא ממנה דם, מפני שהדם יצבע אותו, ואף על פי שמקלקל הוא, מכל מקום אסור מדברי סופרים, וכל שכן בבגד אדום שמתקנו.

שוע"ר סי' שמ

ו אינו חייב אלא כשכותב בדבר המתקיים על גבי דבר המתקיים. אבל מדברי סופרים אסור אפילו בדבר שאינו מתקיים.

י הרושם רשמים וצורות בשטר וכיוצא בהם, כדרך שהציירים רושמים, חייב משום תולדת כותב.